

Liturgie bij de preek: (morgendienst, liturgie c)

Deze preek mag alleen gebruikt worden in combinatie met de preek over 1 Timoteüs 3 en 5 (17/4/11)

LvdK 177:1,2,3 (lijdenstijd) / schuldbelijdenis / genadeverkondiging / LvdK 177:4,5,6 / 1 Korintiërs 14:20-40 / 1 Korintiërs 14:34,35 / LvdK 95 / Gezang 92:3 / Psalm 118:9,10

Bij deze preek hoort een powerpointpresentatie, deze treft u op de website aan op dezelfde datum.

Wanneer u deze preek wilt gebruiken anders dan voor privégebruik, wilt u dat dan even doorgeven?

Preek n.a.v. 1 Korintiërs 14:34,35

Zwijgen en dienen

Hattem-Noord, 27 maart 2011

Volk van God, geliefde broers en zussen van Jezus Christus,

'Geprezen zijt Gij o God, dat Gij mij niet als heiden, als onwetende of als vrouw geschapen hebt!'

U zult het geloven of niet, maar deze uitspraak is een lofprijzing uit een Joods morgengebed.

Typierend voor hoe in z'n algemeenheid geloof en kerk tegen vrouwen aankijken?

Staan vrouwen daar toch niet aan de zijlijn? Minderwaardig? Lager in elk geval dan de man?

Want wat is er mis met een vrouw? [dia1]

In de gereformeerde kerken waartoe wij behoren zijn het nog steeds alleen mannen die de dienst uitmaken. Maar hoe lang zal het nog duren voordat ook bij ons de eerste vrouwelijke diaken, ouderling of predikant zich aandient? Is dat niet veel meer een kwestie van tijd dan van principe!?

Het is goed je hierop te bezinnen. Er de bijbel over te lezen en te bevragen. [dia2] De GS organiseert en stimuleert die bezinning ook. Wellicht zullen er besluiten over worden genomen. In twee preken, die elkaar completeren, wil ik er op ingaan.

Maar vooraf pleit ik ervoor dat we van dit onderwerp **geen sjibbolet** gaan maken waarmee we elkaar de zuivere gereformeerde maat nemen. De eerlijkheid gebiedt te erkennen dat we internationaal contacten met kerken hebben die ook vrouwelijke ambtsdragers kennen...

Toch staat het er heel duidelijk: [dia3] *vrouwen moeten gedurende uw samenkomsten zwijgen.*

Je zou zo zeggen: dat is niet voor tweeërlei uitleg vatbaar! Tijdens de kerkdienst moeten vrouwen hun mond houden.

Nou, daar zit je dan als vrouw met je goeie gedrag die graag serieus genomen wil worden. Wat moet je daar nou mee? Mag je dan helemaal niks zeggen?

Het is bij bijbellezen en bijbeluitleg altijd heel belangrijk dat je niet maar wat met teksten gaat smijten. Het kan verleidelijk zijn bepaalde zinnen die je goed van pas komen, die goed in jouw straatje passen, als een soort stokpaardje te berijden.

Dat gebeurt ook met 1 Korintiërs 14:34,35. Daardoor zijn er in het verleden van de kerk ook wel ongelukken mee gebeurd. En is er op een manier met vrouwen omgegaan die niet altijd goed was, en ook niet bijbels is.

Een belangrijk principe is, dat je bij een bijbeltekst nooit moet vergeten [dia4.1] *in welk verband* het staat.

Geleid door de heilige Geest (want dat geloven we toch!?), heeft de apostel Paulus de gemeente van Korinte een brief geschreven. In die gemeente waren er bepaalde moeiten en problemen.

Er was m.n. nogal wat [dia4.2] *partijvorming*. Ieder had zo z'n eigen blad, zeg maar, waarmee ze elkaar de maat namen en om de oren sloegen. De eenheid was ver te zoeken.

Daarom roept Paulus op tot [dia4.3]nederigheid en onderdanigheid aan elkaar. Voor mensen die Jezus Christus volgen hoeft dat niks nieuws te zijn, want dat is echt de stijl die bij onze Heiland hoort en die Hij ook steeds heeft laten zien: [dia4.4]gehoorzaamheid en dienstbaarheid.

Tegelijk had de Here de brs/zrs van Korinte gesierd met mooie gaven. [dia4.5] Maar ook op dit punt ging het mis, en wilde men met eigen gaven opvallen, pronken en anderen naar de kroon steken. Vooral het spreken in tongen gold als het summum van godsdienstigheid – dan was je pas iemand, als je vol van extase allerlei onverstaanbare klanken produceerde. Maar daarmee ging men voorbij aan het *doel* van de gaven van de Geest, nl *het dienen van elkaar*. Echt christelijk is, dat de liefde in alles de boventoon voert en ook merkbaar moet zijn. Paulus ontuchttert het spreken in klanktaal nogal. Hij *verbiedt* het niet, maar zegt er gelijk wel bij, dat het zonder uitleg niet zoveel zin heeft.

En hij zegt ook dat het in de gemeente geen ratjetoe moet worden van mensen die allemaal door elkaar zitten te praten en voor zichzelf knap en bewonderenswaardig zitten te wezen, terwijl een buitenstaander er geen touw aan vast kan knopen en zelfs het idee kan hebben dat 'ie in een gekkenhuis is beland (vers 23).

Als je 1 Korintiërs 14 leest valt verder op dat de [dia5.1]kerkdienst er in Korinte nogal anders uitziet dan die bij ons tegenwoordig. Het is dan ook op z'n minst *kortzichtig*, te menen dat de liturgie van Middelburg uit 1933 of Kampen uit 1975 als de enig ware bijbelse moet worden beschouwd. Je hoeft dus niet gelijk van je geloof te vallen, als er eens wat anders gebeurt dan we altijd gewend zijn...

Zo zit er in de kerkdienst van Korinte veel [dia5.2]**dynamiek**. Waar wij graag alles overlaten aan de predikant – hij moet zelfs voor de hele gemeente 'amen' zeggen op z'n eigen preek! (uw broers en zussen uit Korinte zouden u raar staan aan te kijken, vers 16) – daar had in de eredienst van Korinte iedereen (dus man en vrouw!) wel wat: een psalm of een lering of een openbaring of iets in klanktaal of een verklaring ervan. Je wist van tevoren nooit wat er kwam – dat was nog eens afwisselend en opletten! Dan stond zr A op en stelde voor om Psalm 105 te zingen. Nadat dat gezongen was, ging br Z staan en vertelde wat hij die week tijdens zijn bijbelstudie ontdekt had. Vervolgens raakte zr BdG in extase en begon in een onbekende taal te spreken. En dat werd dan weer uitgelegd door br X. En zo ging dat maar door.

Alleen: dan kan het doorschieten. Zo was de eredienst *gericht op God* in Korinte verworden tot een [dia5.3]eigendienst *gericht op zichzelf*. Iedereen praatte maar wat door elkaar en was wat voor zichzelf bezig. Dat kon niet. Er moet namelijk *opgebouwd* (gesticht) worden. Vandaar dat Paulus [dia5.4]ordemaatregelen treft. Hij geeft aan dat er op bepaalde momenten *gezwegen* moet worden.

[dia6.1]Vers 27: wanneer er in klanktaal gesproken wordt, dan door twee, maximaal drie personen, en netjes om de beurt. Tegelijk moet er uitleg bij gegeven worden, want anders heeft een ander er nog niks aan. *Is* er geen uitlegger, dan moeten zij die in tong willen spreken hun mond houden. Laat ze dan in zichzelf tot God spreken.

[dia6.2]Vers 29: voor mensen die profeteren geldt iets dergelijks; ook twee, maximaal drie die het woord voeren, terwijl het door anderen beoordeeld moet worden. En is het zo dat iemand spontaan een openbaring, een ingeving van God krijgt, dan moet degene die aan het woord is, z'n mond houden.

[dia6.3]En dan komt vers 34: daar krijgen tenslotte de vrouwen de opdracht zich in de samenkomsten stil te houden.

Alleen: net als dat voor 'hen die in klanktaal spreken' en voor 'hen die profeteren' geldt, betekent dat *niet* dat 'vrouwen' tijdens de hele eredienst hun kaken stijf op elkaar moeten houden. Dan zouden ze ook niet meer mogen zingen. En er is toch niemand die dat zal beweren. Sterker: anders dan wij gewend zijn, kwam het in die tijd voor dat ook vrouwen profeteerden en in klanktaal spraken. Lees maar wat in 1 Korintiërs 11:5 staat: [dia7] *Maar een vrouw maakt haar hoofd te schande wanneer ze met onbedekt hoofd bidt of profeteert*. En bij die combinatie 'bidden en profeteren' moet heel waarschijnlijk gedacht worden aan 'in klanktaal spreken en profeteren'. Paulus gaat er in hoofdstuk 11 dus nog rustig van uit dat ook vrouwen op dat punt in de kerkdienst actief zijn – dan zou het wel heel raar zijn als hij dat een paar hoofdstukken later weer terugneemt.

Daarom kun je zeggen [dia8] dat het zwijgen van de vrouwen *geen absoluut* gebod is, maar alleen geldt *in een bepaalde situatie*. En de vraag is dan natuurlijk: welke situatie?

Sommigen wijzen erop, dat je in vers 34 beter kunt vertalen met [dia9.1] 'uw vrouwen' i.p.v. wat er nu staat 'de vrouwen'. *Uw vrouwen* zou dan slaan op de [dia9.2] *getrouwde* vrouwen en veel beter passen bij vers 35, dat de vrouwen thuis *haar* mannen om opheldering moeten vragen. Toch is deze uitleg niet juist. Waarom zou er opeens een onderscheid moeten worden gemaakt tussen getrouwde en ongetrouwde vrouwen? Dan blijf je aan het discrimineren! Daar komt bij dat ook ongetrouwde vrouwen in die zin een man hadden, dat ze bescherming genoten van bijvoorbeeld een vader, een broer of een voogd. Daarom heeft het niet zoveel zin te zeggen dat het hier alleen om getrouwde vrouwen gaat.

Maar wat is die bepaalde situatie dan?

Om dat te weten te komen moeten we terug naar vers 32.

Helaas is dat nou net een niet zo'n makkelijk te begrijpen zin: [dia10.1] *En wie profeteert heeft macht over zijn geest...*

Wat wil dat zeggen? Het gaat dan nog over het profeteren.

Je zou profeteren 'het spreken van het Woord van God kunnen noemen, zoals men dat rechtstreeks ontvangt door de werking van de heilige Geest, of zoals dat eerder al ontvangen is en op schrift gesteld.'

Even in onze tijd geplaatst: wij kennen niet meer het rechtstreekse spreken van God door de Geest in mensenmond. Wel door wat op schrift is gezet in de bijbel. Profetie is nu bij ons zeg maar bijbellezing, het voorlezen uit de Schrift. En net als toen in Korinte mag dit profeteren best door vrouwen gedaan worden, ook in de eredienst!

Alleen, nu gaat het erom, dat die profetie ook [dia10.2] *beoordeeld* moet worden.

Wat die man of vrouw geprofeteerd heeft - is dat in overeenstemming met de heilige Schrift en het fundament dat de apostelen hebben gelegd?

Dit beoordelend spreken lijkt op wat Jezus tegen zijn leerlingen zegt: *Al wat je op aarde bindend verklaart zal ook in de hemel bindend zijn, en al wat je op aarde ontbindt zal ook in de hemel ontbonden zijn* (Matteus 16:19, 18:18).

Het is [dia10.3] **spreken met gezag, gezaghebbend spreken**.

En waar het nu om gaat is, dat als het in de eredienst zover is dat profetie beoordeeld moet worden, als er met gezag gesproken gaat worden, dat *op dat moment* de vrouwen zwijgen. Dan gaat het dus maar om een heel *beperkt* moment: alleen in de eredienst, en dan ook nog alleen tijdens het beoordelen van de profetie.

Het is dus echt niet zo dat de vrouwen helemaal niks mogen en compleet monddood gemaakt worden. Of dom gehouden.

Paulus zegt immers dat er best navraag gedaan mag worden, alleen: doe dat op een ander moment dan in de eredienst. Ga er gerust, bijvoorbeeld thuis, met je man over in gesprek. Maar als je dan geen man hebt? Ik heb begrepen dat ongehuwde vrouwen en weduwen zich hier nogal eens tekort gedaan voelen: tellen zij soms niet mee? Zij hebben immers geen man (meer). Ik zei net al dat Paulus er in de situatie van zijn tijd van uit kon gaan dat ook ongetrouwde vrouwen een man hadden van wie zij bescherming genoten: een vader, een broer of voogd. Wij kennen dat niet meer zo, maar in de lijn ervan kun je natuurlijk best naar een familielid of goede vriend toestappen, of gewoon op vereniging of bezoek er met elkaar over praten.

Goed, maar waarom is dat eigenlijk zo, dat vrouwen moeten zwijgen als het om [dia11.1] gezaghebbend spreken gaat? Welke argumenten gebruikt Paulus daar voor, en gelden die nu nog?

Even doorgaand op dat laatste (de geldigheid voor ons): Paulus beroept zich hier op de wet. ...*zij moeten ondergeschikt blijven, zoals ook in de wet staat...*

Het ligt hier het meest voor de hand te denken aan de [dia11.2] **wetmatigheid** die in de schepping is gelegd, en waar Paulus bijvoorbeeld ook in 1 Korintiërs 11:8v en 1 Timoteus 2:13v naar verwijst, dat eerst de man is geschapen en daarna de vrouw. Dat geeft een bepaalde **orde** aan die blijkaar niet genegeerd mag worden.

Laat goed duidelijk zijn dat in Christus man en vrouw volstrekt *gelijkwaardig* zijn. Beide zijn beeld van God en worden volkomen gered door het offer van Jezus Christus. Bij het bereiken van de eeuwigheid heeft de man echt geen streepje voor.

Alleen: ze zijn *niet gelijk*. [dia11.3] Een man is geen vrouw en een vrouw geen man. En je moet ook niet doen alsof dat wel zo is! De Here roept je wat dit betreft op je [dia11.4] *eigenheid* als man of vrouw te aanvaarden en daar blij mee te zijn. En daarbij dus te aanvaarden dat er een orde is, dat de man voorop gaat, dat hij een bepaald gezag heeft.

Ik kan me voorstellen dat dat bij vrouwen de stekels rechttop zet. *Ondergeschikt aan de man* – hoezo!? Soms zijn vrouwen veel sterker in het geloof dan mannen, en weten ze ook veel meer van de bijbel. Niet zelden nemen zij het voortouw en zijn ze veel actiever dan de man.

Dat is zo. En dat mag mannen best aan het denken zetten!

Tegelijk zeg ik: laat de vrouwen met die prachtige kwaliteiten en van God gekregen gaven toch vooral de mannen terzijde staan. Niet in een concurrerende opstelling, maar ondersteunend en helpend. Het is immers ook een scheppingsgegeven dat mannen [dia12.1] **hulpbehoevend** zijn! En probeer vooral het mooie van de door God gegeven orde te zien. *God laat zijn bruid leiden door een man*. Het is een [dia12.2] **liefdedienst** die bescherming en geborgenheid mag geven! Die de ander tot recht laat komen (denk aan Efeziërs 5!)

Jezus leerlingen worden immers niet geroepen om te heersen, maar om te dienen.

Ik zei zonet: in onze kerken maken nog steeds mannen de dienst uit. Is het misschien goddelijke ironie, dat de Here juist [dia12.3] *mannen* in de kerk aanstelt om te *dienen*?! Van (zondige) nature hebben zij immers de neiging te gaan heersen, te gaan overheersen zelfs. En dat gebeurde en gebeurt helaas ook wel in de kerk. Maar de duidelijke bijbelse lijn – en daar mogen zeker de vrouwen in de kerk de mannen aan houden! – is, dat er in de gemeente **gediend** moet worden.

Goddelijke ironie: in de kerk dienen de mannen!

En laat het dan vooral niet zo zijn, dat in onze tijd, onder invloed van maatschappelijke ontwikkelingen als de emancipatie bijvoorbeeld, dat wat het ambt juist NIET mag zijn (*heersen*), dat dat nou juist het aantrekkelijke voor vrouwen is om het ambt te begeren...

Er is tot slot nog een argument waarmee Paulus de gemeente van Korinte aanspreekt. [dia13.1] En dat is dat het in alle gemeentes zo gaat.

De NBV is wat dat betreft ongelukkig, omdat die de toevoeging koppelt aan het [dia13.2] voorgaande vers. Maar het hoort veel logischer bij het volgende. En komt dan overeen met vers 36, de vraag of het Woord van God soms bij hen begonnen is, of dat het alleen hen heeft bereikt. Daarmee waarschuwt de apostel tegen hoogmoed, eigengereidheid en arrogantie. Zijn jullie soms alleen op de wereld? Weten jullie het soms beter? Vergeet niet dat er meer mensen zijn die in God geloven en Hem dienen. En dat de kerk ook al een hele geschiedenis heeft meegemaakt. Doen alsof je daar geen boodschap aan hebt is arrogant en getuigt niet van christelijke bescheidenheid. Ook wij zullen op dit punt van ons voorgeslacht dienen te leren! Ik hoop dat we dat ook willen, ook als het ons misschien niet zo goed past. Amen